

I. Định nghĩa:

VA là tên tắt tiếng Pháp Végétations Adénoïdes, Viết Nam gọi đây là sùi vòm họng. Nó là tổ chức bao gồm nhiều tế bào bạch cầu. Khi hít vào, không khí qua mũi, vào hậu họng để đi phổi. Bình thường VA chỉ dày khoảng 4-5 mm, không cản trở đường thở. VA tuy rất mỏng, nhưng xếp theo hình lá nên diện tích xúc tiếp bên ngoài rất rộng.

VA có từ lúc trẻ mới sinh nhưng rất nhỏ. Từ 6 tháng tuổi, nó phát triển dần theo nhu cầu miễn dịch. Đến 9-10 tuổi, VA teo dần và chỉ còn dấu vết ở tuổi dậy thì.

Nhiệm vụ của VA là nhốt lại vi khuẩn để tạo ra kháng thể, tiêu diệt vi khuẩn khi chúng tái xâm nhập. Nó cùng một số tế bào khác cùng làm nhiệm vụ miễn dịch tạo thành một vòng, gọi là vòng Waldeyer gồm: VA, amygdale vòm, amygdale hậu, amygdale lateral, amygdale khẩu cái. Vòng này bao chung quanh đường thở và đường ăn. Tất cả các vi khuẩn vào từ mũi và từ miệng đều phải xuyên qua đó.

Không khí chứa vi khuẩn vào mũi, đi ngang qua VA trước khi vào phổi. Vi khuẩn sẽ bám vào VA dễ dàng như dính trên xúc xích của nó. Các tế bào bạch cầu đã có sẵn, gọi vi khuẩn lại, tiếp nhận chúng để nhốt lại và tạo kháng thể. Kháng thể này được nhân rộng và tẩu đi khắp nơi, nhiệm vụ nhất là ở vùng mũi họng. Khi vi khuẩn tái xâm nhập, chúng sẽ tiếp xúc vô hiệu hóa vi khuẩn và tiêu diệt ngay.

Do thường xuyên tiếp xúc với vi khuẩn nên VA hay bị viêm, sưng đỏ nhô. Khi sức đề kháng suy yếu, vi khuẩn tràn ngập quá nhiều sẽ xâm nhập toàn bộ VA. Lúc này nếu bạch cầu không đủ sức cô lập vi khuẩn, chúng sẽ bám và cư trú tại VA, phát triển và gây viêm. Khi đó, trở nên sưng to, có khi rỉ ra loang tiêu hóa (nôn trớ, tiêu chảy, đau bụng...).

II. Triệu chứng:

- Nếu viêm kéo dài, thể tích của VA sẽ tăng lên và ngăn cản không khí ra vào, gây trở ngại cho mũi. Lưỡi không dễ dàng chạm vào họng, đường lưỡi ngày càng nhô ra và chảy ra phía trước, gây chảy mũi trong. Nếu tình trạng nghẹt mũi kéo dài, bởi nhiễm trùng thành niêm mạc mũi đỏ và chảy ra rớt nhầy, có khi trở thành màu xanh.

- Viêm VA còn có thể làm bít tắc lỗ thông vào tai giữa, gây viêm tai giữa.

- Nếu VA to, không khí vào ít, không cung cấp đủ ôxy cho cơ thể, trở nên trở nên lờ đờ, ngủ không ngon giấc nên mệt mỏi, thiếu khí.

III. Biện pháp:

VA và đường mũi

Vị trí bệnh Biên tập viên

Thứ năm, 26 Tháng 9 2013 14:08 - Lần cập nhật cuối Thứ sáu, 04 Tháng 10 2013 14:14

Viêm VA có thể dẫn đến các bệnh nhiễm trùng như viêm mũi, xoang, tai, amidan, thanh quản. Nếu viêm lâu, trở thành mãn tính, mũi ít tiết dịch sẽ dẫn đến nhầy qua mũi u nhầy chóp mũi trở nên nhầy nhầy, xẹp xuống hàm trên phát triển kém, răng hàm trên mọc lệch lạc. Có thể có vòm nhô ra và to hơn. Đó là vòm mũi đặc trưng của trẻ viêm VA.

* Triệu chứng của VA

VA có nhiều mối liên quan đường mũi và cần thiết cho cơ thể; do đó không nên loại bỏ ngay. Triệu chứng VA trong các trường hợp sau:

- VA quá to, gây khó thở và viêm mũi.
- VA quá to, gây nghe kém, viêm tai giữa cấp.
- Có mủ trong các bệnh nhiễm trùng sau: Viêm amidan, viêm thanh quản cấp, viêm phổi tiêu hóa, không tăng trưởng.

Nếu VA là thủ phạm dẫn đến bệnh, có thể tiến hành nhanh gọn trong vài phút, ít gây bệnh nhiễm trùng, thời gian hồi phục ngắn.

Bs CKII Trần Giám (st)